

זני אגס בחלקות מבחן – סיכום 2014-17

ישראל דורון, גלית רדל - מו"פ צפון

יובל עוגני - חוות מתתיהו

אריק וולך, ג'מיל פרחאת - מו"פ צפון, חוות פיכמן

בחינת זני אגס ישראל

בישראל שני זני אגס עיקריים - ספדונה וקוסטיה. זנים אלו הם זנים קיציים, המתאפיינים בפרי בגודל בינוני קטן, והם מאד עסיסיים, קליפתם חלקה והם ניתנים לאכילה ישירות מהעץ. בעבר נבחנו בארץ זנים נוספים, כולם זנים אירופאיים המתאפיינים בפרי גדול לא חלק, בטעם חמאתי, ובחלקם הגדול אינם ניתנים לאכילה מהעץ. הזנים האירופאיים עם הטעם החמאתי לא נקלטו בעבר ע"י הצרכן הישראלי. בשנים האחרונות חזרנו להביא זנים אירופאיים מכיוון שיבולי זני האגס העיקריים נמוכים, ומטעים רבים על סף הרווחיות. אנו מעריכים כי בעקבות חשיפת השוק הישראלי לזני אגס מיובאים-חמאתיים יהיה אפשר להחדיר זנים חמאתיים לשוק הישראלי. בחינת הזנים בארץ מבוצעת באחריות מו"פ צפון בחוות המחקר מתתיהו ופיכמן.

חלקות מבחן

המאפיין העיקרי- חלקות סגורות של זני פטנט, מוקפות בגדר הניתנות לשמירה. אחזקת הזנים בחלקות סגורות מאפשרת לקבל זני פטנט ממשביחי האגס בעולם. בחלקות אלו אנו מנסים לקבל פרי כבר בשנה שלישית, כך שלאחר מס' שנות יבול נוכל להציע זנים למגדלים. באגס קבלת היבולים הראשונים קשה מאשר בתפוח, ועל כן תהליך הבחינה יהיה יותר ארוך. הזנים הנבחנים כעת רובם זנים מתוכנית ההשבחה של תחנת מחקר Harrow Ontario בקנדה, ומתאפיינים בעמידות למחלת החרכון. רובם בעלי דרישות צינון גבוהות.

חלקות מבחן תיאור זנים - ע"פ ספרות – תאריכי קטיף מהניסיון שנצבר

כל זני Harrow טופחו בתחנת מחקר Harrow Ontario קנדה.

	<p>Harrow sweet - הזן הראשון של תוכנית השבחה זו. הפרי גדול. הקליפה צהובה עם מעט אדום בלאש. פרי מתוק, מאד מיצי. נכנס מוקדם לפוריות. פוריות טובה. מחייב דילול קפדני.</p> <p>מועדי הבשלה 2017 - מתתיהו-14/8. פיכמן 22/8</p>
	<p>Harrow Crisp - הכלאה של ברטלט עם US56112-14. צבע קליפה צהוב עם אדום בלאש. רגיש לצרבון. באחסון ארוך מקבל התפרקות פנימית. קטיף בלחץ 14-15 ליב. הפרי מעט גדול מברטלט.</p> <p>מועדי הבשלה 2017 - מתתיהו- 29/7. פיכמן 8/8</p>

 <p>Harrow Bliss 3/8 פיכמן</p> <p>HARROW BLISS</p>	<p>Harrow Bliss - בארץ גודל פרי בינוני-65 -60 מ"מ, צבע אדום כהה, כיסוי 50%. יש עדשתיות, מעט חספוס, צורה אגסית. התרכך והצהיב אחרי 6 ימים בחיי מדף, ואז היה עסיסי.</p> <p>מועדי הבשלה מתתיהו – 2015-20.8 . 2016-18.7 , 2017- מתתיהו 11/8, פיכמן- 3/8</p>
 <p>Harrow Gold 3/8 פיכמן</p> <p>HARROW GOLD</p>	<p>Harrow Gold - ההורים Harrow Delight ו-Harrow Queen. הקליפה צהובה. הפרי גדול. הטעם מאוזן, בין מתוק לחמוץ. אחסון בקירור רגיל 4-6 שבועות.</p> <p>מועדי הבשלה 2017-מתתיהו 24/7 פיכמן 3/8</p>
 <p>HARROW 623</p>	<p>Harrow 623 - הכלאה של Harrow Sweet עם HW605. הפרי גדול. צבע קליפה צהוב חום. טקסטורה מאד עדינה, קושיות בינונית, הפרי מאד מיצי.</p> <p>מועדי הבשלה 2017 מתתיהו 19/7</p>
 <p>H. Delicious 11.7 חתיהו</p> <p>HARROW DELICIOUS</p>	<p>Harrow Delicious - זן מוקדם, נקטף טרי. צבע קליפה צהוב ומעט אדום בלאש. דורש דילול חזק. הפרי גדול.</p> <p>מועדי הבשלה - במתתיהו 15.7.16, 15.8.15, 3.8.17</p> <p>בגודל 65-80 מ"מ, צבע אדום כיסוי 50%, רקע ירוק מנוקד. יש עדשתיות. עסיסי. לאחר 7 ימים בחיי מדף התרכך מעט והצהיב.</p>
 <p>H. 614 חתיהו 2017</p> <p>HARROW 614</p>	<p>HW 614 Harovin Sundown - צבע קליפה צהוב-ירוק חלק, עם מעט צבע בלאש. הפרי גדול. הציפה קרם לבן. כושר אחסון 3-4 חודשים, לעיתים הטעם נפגע ולכן האחסון מתקצר ב 3-4 שבועות. כניסה לפוריות מוקדמת ופוריות כללית כמו ברטלט. טקסטורה טובה. טעם טוב.</p> <p>מועדי הבשלה 2017 מתתיהו - 10.8 פיכמן 21/8</p>

Moonglow - אינו טיפוס Harrow.

הכלאה של 436 עם Roi Charles de Wurtemberg.

זן פטנט של Van Well.

זן ירוק צהוב, סביל לחרכון. טעם טוב.

דורש הכנה למאכל, לפחות 6-8 שבועות לפני פיתוח טעם

מלא. אחסון טוב 8 שבועות.

מועדי הבשלה 2017 מתתיהו- 6/8. פיכמן 3/8

שיטות וחומרים

זני האגס נטועים בחוות מתתיהו, גובה 650 מ' מעל פני הים, המייצג את תנאי הגידול בהרי הגליל, ובחוות פיכמן גובה 900 מ' מעל פני הים, המייצג את תנאי הגידול של צפון הגולן.

מרחקי נטיעה – חוות מתתיהו- 1X4=250 עץ לדי. חוות פיכמן 3.3=1X303 עץ לדי.

שיטת עיצוב- המטע עוצב בצורת ציר חופשי- כאשר המטרה קבלת ציר חזק וענפי פרי. קיים הבדל ברמת הסיעוף בין

הזנים. ייתכן וקיים קושי בסיעוף בחוות מתתיהו, גם כתוצאה מחוסר מנות קור לחלק מהזנים.

כאשר נתקבלה צמיחה של כ- 70 ס"מ בוצע כיפוף ענפים. בכל הזנים ביצענו ב- 3 שנים ראשונות ריסוס אלזודף 3.5% על הציר, לקבלת סיעוף.

בחינות בקטיף והבשלה

הזנים נקטפים בעת קבלת צבע אופייני לזן וקושיות מתאימה. הערך הרצוי 14 ליב'. לאחר הקטיף, הזנים נבחנים במעבדה

בחוות המטעים לקושיות, צבע וגודל, ולאחר מסי ימים בחיי מדף נבדקים גם טעם ומראה. אף כי לחלק מהזנים נדרש

טיפול הכנה למאכל, עדיין לא ביצענו בהם טיפול כזה. זנים שטעמם הוגדר כעפיץ הם זנים שלא הגיעו להבשלה, ונצטרך

ללמוד להביאם להבשלה.

בשלב המחקר הנוכחי לא עסקנו עדיין בפוטנציאל האחסון לטווח ארוך של הזנים הנבחנים.

טבלה מס' 1- יבול, גודל פרי, צבע וכיסויי צבע, קושיות, אחוז כ.מ.מ ועפיצות. מתתיהו 2017

זן	שנת נטיעה	תאריך קטיף	ק"ג לעץ	קוטר ממוצע	צבע	% כיסוי	קושיות (ליברות)	% כ.מ.מ.	עפיצות
H. 623	2013	19/7	9.5	65.0	אדום כהה	50	12.5	17.8	מעט בקטיף
H. Gold	2013	24/7	1.9	75.0	אדום בהיר	10	10.7	16.8	מעט בקטיף
H. Crisp	2013	29/7	13.0	75.0	אדום בהיר	40	14.8	13.4	
H. Delicious	2013	3/8	4.5	70.0	אדום	40	11.0	12.0	
H. Blis	2013	11/8	5.2	60-65	אדום כהה	50	15.9	12.6	אין
H. 614	2013	10/8	8.0	80.0	אדום כהה	50	14.1	14.4	עפיץ
Moonglow	2012	6/8	12.9	80-85	אדום בהיר	30	13.2	14.1	עפיץ
(בוגר) Harrow sweet	2012	14/8	13.5	70.0	אדום	40	12.6	14.5	מעט
(צעיר) Harrow sweet	2014	14/8	1.8	70-75	אדום	40	16.7	13.0	מעט
Anjou	2012	8/8	1.5	80-85	אדום בהיר	30	14.6	15.4	עפיץ

טבלה מס' 2- הערכות טעם, מראה, ניחוח והערות. מתתיהו 2017

זן	שנת נטיעה	תאריך קטיף	טעם (1-5)	מראה (1-5)	ניחוח (1-5)	הערות
H. 623	2013	19/7	4.0	5.0	1.0	יפה, צורה אגסית, חלק עליון מאורך ומכופף. חספוס מעט עדשתיות. פציח, מעט גרגירי, עסיסי
H. Gold	2013	24/7	3.0	4.0	1.0	רקע ירקרק מנוקד. חספוס בעוקץ- חלודה. כשרך חמאתי ועסיסי. לאחר קירור הצהיב והתרכך. חמצמץ ועסיסי.
H. Crisp	2013	29/7	3.0	4.0	1.0	חספוס סביב העוקץ ובכלל. מעט עדשתיות. חיי מדף טובים. פציח ועסיסי, מעט חמצמץ. כשמתרכך ומצהיב - טעים.
H. Delicious	2013	3/8	3.0	4.0	1.0	עדשתיות, רקע ירוק מנוקד. עסיסי. לאחר חיי מדף הצהיב והתרכך.
H. Blis	2013	11/8	4.0	3.0	1.0	עדשתיות מעט חספוס. צורה אגסית, התרכך והצהיב לאחר 5-7 ימים.
H. 614	2013	10/8	4.0	3.0	1.0	צבע ירוק אדום. ענק. לאחר קירור וחיי מדף מצהיב טעים מאוד, חמאתי.
Moonglow	2012	6/8	2.0	3.0	1.0	ענק, מעוות, מחוספס, מנוקד. מתרכך במדף ובקירור. קמחי, לא טעים.
(בוגר) Harrow sweet	2012	14/8	5.0	4.0	1.0	לאחר חיי מדף וקירור הצהיב והתרכך. טעים מאוד, מתוק ועסיסי.
(צעיר) Harrow sweet	2014	14/8	4.0	4.0	1.0	מנוקד, מחוספס, עדשתיות, טעים רק לאחר שמצהיב ומתרכך
Anjou	2012	8/8	2.0	2.0	1.0	ירוק, מנוקד, מעוות, חספוס סביב הפיטם. לא טעים. לבדוק זיהוי.

חוות מתתיהו

יבול- היבולים עדיין מאד נמוכים. בהרבה מהזנים נפח העץ אינו מלא. ברוב הזנים יבול של כ- 10-5 ק"ג לעץ = 2.5-1.25 ט"ד'. הזן הפורה מבין הזנים היותר צעירים הזן H.crisp עם 13 ק"ג לעץ, 3.25 ט"ד'. יבול כזה נתקבל גם בזנים H. Sweet, Monglow בעצים עם נפח מעט יותר גדול.

גודל פרי- במרבית הזנים הפרי גדול, ממוצע של 70 מ"מ. בזן H. Bliss הפרי לא מספיק גדול, כ- 65-60 מ"מ.
קושיות- הפרי השנה נקטף בקושיות עם שונות רבה מאד בין הזנים. חלק מהזנים, בעיקר המוקדמים H.623 ו-H.gold והזנים היותר מאוחרים H.sweet, H.delicious בוגר – הקושיות היא - 12.5-11 ליב' - זו רמת הבשלה מתקדמת. בשאר מהזנים הקושיות הייתה גבוהה, ברמה של 16-15 ליב', רמת קושיות לאחסון ארוך.
אחוז כ.מ.מ- מבטא את מתיקות הפרי. השנה הייתה שונות רבה בין הזנים. בזנים המוקדמים H.623 ו-H.gold - רמה גבוהה של 18-17%. אנגיו, H.614, ו-H.sweet בוגר – רמה של 15.5-14.5%. הזן עם הרמה הנמוכה ביותר - H. delicious 12%.

צבע וכיסוי צבע- ברוב הזנים נתקבלה לחי אדומה ברמה של 50-30% מפני הפרי. בלט לשלילה הזן H.gold עם 10% כיסוי צבע.

עפיצות- הזנים אנגיו ומונגלו היו עפיצים ולא הגיעו לטעם הראוי. 614 היה עפיץ בקטיף אך לאחר קירור \ חיי מדף הגיע לטעם טוב מאוד. 623 והארו סויט היו עם עפיצות מעטה, והזן הארו בליס היה לא עפיץ. העפיצות מצביעה על כך שנדרש טיפול הכנה למאכל לזנים אלו, והם לא מגיעים להבשלה על העץ - זו תכונה של רבים מזני האגס האירופי. בשנה הבאה נדרש ללמוד מהו הטיפול המתאים לכל זן כדי להביאו למאכל ללא עפיצות.

טעם - הזן המצטיין בטעם – הארו סויט בוגר - ציון 5, זנים טובים נוספים היו: 614, ו-623 לאחר קירור.
מראה - הזן היפה ביותר- 623. הזנים הארו גולד, הארו קריספ, הארו דלישס, הארו בליס והארו סויט בוגר קיבלו ציון מראה 4. זו רמת מראה טובה בזנים אירופאיים, שרבים מהם אינם חלקים.

סיכום כללי 2017 - בשקלול כלל המדדים, גם השנה הזן **הארו-סויט** הוא הטוב ביותר, היבול הגבוה ביותר 13.5 ק"ג לעץ=3.4 ט"ד', טעם מצטיין ומראה יפה. **אחריו H. 623** - יבול בינוני 9.5 ק"ג לעץ = 2.4 ט"ד', טעם טוב ומראה מצטיין.
אחריו הצטיין H.614 בגודל וצבע וכן בטעם לאחר קירור, ויבול 8 ק"ג לעץ, **H. Crisp** עם יבולים טובים - 13 ק"ג לעץ = 3.2 ט"ד', פציח ועסיסי. הזן H.bliss נחות מהם, אף כי יש לו יבול טוב 17.8 ק"ג לעץ = 4.5 ט"ד', טעם ומראה טובים, יש לו חסרון בחיי מדף (קצרים מאוד) וכן בגודל פרי קטן - גודל 65-60.

חוות מתתיהו - תוצאות רב שנתיות 2015-2017

טבלה מס' 1- יבול וק"ג לעץ וגודל פרי 2015-17

קוטר במ"מ 2015-17	ק"ג לעץ 2015-17	קוטר במ"מ 2017	ק"ג לעץ 2017	קוטר במ"מ 2016	ק"ג לעץ 2016	קוטר במ"מ 2015	ק"ג לעץ 2015	שנת נטיעה	זן
70	5.7	65	9.5	65	6.6	80	1.1	2013	H. 623
76	1.4	75	1.9	75	1.5	77	0.8	2013	H. Gold
75	8.9	75	13	75	7.2	75	6.5	2013	H. Crisp
75	3.9	70	4.5	77	4.5	77	2.8	2013	H. Delicious
82	8.2	80	8	83	8.1	83	8.4	2013	H. 614
63	6.5	63	5.2	63	7.5	63	6.9	2013	H. Blis
82	8.4	83	12.9	80	8.9	83	3.5	2012	Moonglow
79	15.3	70	13.5	83	16.5	83	15.9	2012	Harrow sweet (בוגר)
71	2.2	73	1.8	73	3.4	67	1.3	2014	Harrow sweet (צעיר)
83	1.7	83	1.5	83	2.3	83	1.4	2012	Anjou

טבלה מס' 2- מדדי קטיף- קושיות ו- % כ.מ.מ רב שנת 2015-17

זן	שנת נטיעה	קושיות (ליב') 2015	% כ.מ.מ 2015	קושיות (ליב') 2016	% כ.מ.מ 2016	קושיות (ליב') 2017	% כ.מ.מ 2017	קושיות (ליב') 2014-17	% כ.מ.מ 2014-17
H. 623	2013	12.3	13.8	11.2	15.4	12.5	17.8	12.0	15.7
H. Gold	2013	12	13.9	12.0	13.9	10.7	16.8	11.6	14.9
H. Crisp	2013	13.5	12.1	13.8	12.2	14.8	13.4	14.0	12.6
H. Delicious	2013	12.5	9.4	13.6	10.9	11	12	12.4	10.8
H. 614	2013	11.3	10.7	12.9	13.2	14.1	14.4	12.8	12.8
H. Blis	2013	13.9	11.7	15.6	11.7	15.9	12.6	15.1	12.0
Moonglow	2012	10.2	14.7	11.9	15	13.2	14.1	11.8	14.6
Harrow sweet (בוגר)	2012	11.9	14.3	13.2	12.9	12.6	14.5	12.6	13.9
Harrow sweet (צעיר)	2014	16.6	12.5	14.7	12.7	16.7	13	16.0	12.7
Anjou	2012	11.1	11.9	14.8	14.8	14.6	15.4	13.5	14.0

טבלה מס' 3- צבע רב שנתי 2015-17

זן	שנת נטיעה	צבע 2015	2015 % כיסוי	צבע 2016	2016 % כיסוי	צבע 2017	2017 % כיסוי	צבע ממוצע 2015-17	% כיסוי 2015-17
H. 623	2013	אדום כהה	40	אדום כהה	50	אדום כהה	50	אדום כהה	47
H. Gold	2013	אדום	30	אדום בהיר	30	אדום בהיר	10	אדום בהיר	23
H. Crisp	2013	אדום	50	אדום בהיר	50	אדום בהיר	40	אדום בהיר	47
H. Delicious	2013	אדום	45	אדום	45	אדום	40	אדום	43
H. 614	2013	אדום כהה	50	אדום כהה	50	אדום כהה	50	אדום כהה	50
H. Blis	2013	אדום כהה	50	אדום כהה	50	אדום כהה	50	אדום כהה	50
Moonglow	2012	אדום	30	אדום בהיר	30	אדום בהיר	30	אדום בהיר	30
Harrow sweet (בוגר)	2012	אדום	30	אדום	40	אדום	40	אדום	37
Harrow sweet (צעיר)	2014	אדום כהה	40	אדום כהה	30	אדום כהה	40	אדום כהה	37
Anjou	2012	אדום בהיר	20	אדום בהיר	30	אדום בהיר	30	אדום בהיר	27

טבלה מס' 4- טעם, מראה וניחוח רב- שנתי 2015-17

זן	שנת נטיעה	טעם 2015	מראה 2015	ניחוח 2015	טעם 2016	מראה 2016	ניחוח 2016	טעם 2017	מראה 2017	ניחוח 2017	טעם 2015-17	מראה 2015-17
H. 623	2013	4	4	1	4	5	1	4	5	1	4.0	4.7
H. Gold	2013	3	4	1	5	4	1	3	4	1	4.0	4.0
H. Crisp	2013	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3.0	4.0
H. Delicious	2013	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3.0	4.0
H. 614	2013	3	3	1	4	3	1	4	3	1	3.5	3.0
H. Blis	2013	4	4	1	4	4	1	4	4	1	4.0	3.7
Moonglow	2012	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2.0	3.0
Harrow sweet (בוגר)	2012	5	4	1	5	4	1	5	4	1	5.0	4.0
Harrow sweet (צעיר)	2014	2	3	1	3	3	1	4	3	1	3.0	3.3
Anjou	2012	2	2	1	2	2	1	2	2	1	2.0	2.0

זן	שנת נטיעה	הערות 2015	הערות 2016	הערות 2017
H. 623	2013	צורה אגסית (מזכיר אבטה פטאל). חלק עליון מאורך ומכופף. חספוס, מעט עדשתיות. פציח, מעט גרגירי, עסיסי.	יפה, צורה אגסית, חלק עליון מאורך ומכופף. חספוס מעט עדשתיות. פציח, מעט גרגירי, עסיסי.	יפה, צורה אגסית, חלק עליון מאורך ומכופף. חספוס מעט עדשתיות. פציח, מעט גרגירי עסיסי
H. Gold	2013	רקע ירקרק מנוקד. חספוס בעוקץ- חלודה. כשרך חמאתי ועסיסי. לאחר קירור הצהיב והתרכך. חמצמץ, טעים ועסיסי.	רקע ירקרק מנוקד. חספוס בעוקץ- חלודה. כשרך חמאתי ועסיסי. לאחר קירור הצהיב והתרכך חמצמץ, טעים ועסיסי.	רקע ירקרק מנוקד. חספוס בעוקץ- חלודה. כשרך חמאתי ועסיסי. לאחר קירור הצהיב והתרכך. חמצמץ ועסיסי.
H. Crisp	2013	חספוס סביב העוקץ ובכלל. מעט עדשתיות. חיי מדף טובים. פציח ועסיסי, מעט חמצמץ. כשמתרכך ומצהיב - טעים.	חספוס סביב העוקץ ובכלל. מעט עדשתיות. חיי מדף טובים. פציח ועסיסי, מעט חמצמץ. כשמתרכך ומצהיב - טעים.	חספוס סביב העוקץ ובכלל. מעט עדשתיות. חיי מדף טובים. פציח ועסיסי, מעט חמצמץ. כשמתרכך ומצהיב - טעים.
H. Delicious	2013	עדשתיות, רקע ירוק מנוקד. עסיסי. לאחר שבוע חיי מדף חלק התרכך	עדשתיות, רקע ירוק מנוקד. עסיסי. לאחר שבוע חיי מדף חלק התרכך	עדשתיות, רקע ירוק מנוקד. עסיסי. לאחר חיי מדף הצהיב והתרכך
H. 614	2013	צבע ירוק. ענק. לאחר חיי מדף טעים חמאתי. עדיין חמצמץ.	צבע ירוק. ענק. לאחר קירור וחיי מדף טעים מאוד, חמאתי.	צבע ירוק אדום. ענק. מצהיב לאחר קירור וחיי מדף. טעים מאוד, חמאתי.
H. Bliss	2013	עדשתיות, מעט חספוס. צורה אגסית, חיי מדף קצרים, התרכך והצהיב לאחר 5-7 ימים.	עדשתיות מעט חספוס. צורה אגסית, התרכך והצהיב לאחר 5-7 ימים, חיי מדף קצרים.	עדשתיות, מעט חספוס. צורה אגסית, חיי מדף קצרים התרכך והצהיב לאחר 5-7 ימים.
Moonglow	2012	חספוס, עדשתיות, מנוקד. עסיסי, החמה פנימית בחלק מהפרי.	ענק, מעוות, מחוספס, מנוקד. מתרכך בקירור, החמה פנימית בחלק מהפרי.	ענק, מעוות, מחוספס, מנוקד. מתרכך במדף ובקירור, קמחי, לא טעים.
(בוגר) Harrow sweet	2012	לאחר חיי מדף הצהיב התרכך. טעים מאוד, מתוק ועסיסי.	לאחר חיי מדף הצהיב והתרכך. טעים מאוד, מתוק ועסיסי.	לאחר חיי מדף וקירור הצהיב והתרכך. טעים מאוד, מתוק ועסיסי.
(צעיר) Harrow sweet	2014	מנוקד מחוספס, עדשתיות	מנוקד מחוספס, עדשתיות. טעים רק לאחר שמצהיב ומתרכך.	מנוקד מחוספס, עדשתיות. טעים רק לאחר שמצהיב ומתרכך.
Anjou	2012	ירוק, מנוקד, מעוות, חספוס סביב הפיטס. לא טעים.	ירוק, מנוקד, מעוות, חספוס סביב הפיטס. לא טעים.	ירוק, מנוקד, מעוות, חספוס סביב הפיטס. לא טעים.

חוות מתניהו סיכום תוצאות 2014-2017

יבול – בשנים הראשונות היבולים באגס נמוכים. היבול הטוב ביותר בממוצע 3 שנים הוא בזן H. sweet – 15.3 ק"ג לעץ,

יבול של 3.8 ט"ד'. H. crisp, H.614, Monglow ביבול ממוצע 8 ק"ג לעץ=2 ט"ד'.

הזנים אנג'ו ו-H. gold ביבולים נמוכים מאד כ- 0.4 ט"ד'.

גודל פרי - גודל הפרי בכל הזנים טוב מאד, הזן היחיד עם מגמה של פרי מעט יותר קטן הוא הזן H. Bliss, בגודל ממוצע 63 מ"מ.

קושיות בקטיף - בסיכום תלת-שנתי רוב הזנים נקטפו בקושיות 12 ליברות, קושיות מעט נמוכה. חלק מהזנים נקטפו בקושיות 15-16 ליב' שהיא קושיות טובה לאחסון.

כ.מ.מ - מבטא את מתיקות הפרי. הזנים המצטיינים H.623 עם 15.7% ו-Monglow עם 14.6%.

צבע וכיסויי לחי - הזנים הטובים עם כ-50% כיסוי צבע: H.623, H. Crisp, H. Delicious, H.614, H. Bliss.

הזנים הפחות צבעוניים עם 30% כיסוי צבע : H. Sweet H. Gold, Moonglow.

טעם- הזן המצטיין : בדרגה 5, H. Sweet , 614 הצטיין לאחר קירור. זנים שקיבלו דרגה 4 - H. Gold , H.623, H. Bliss , מראה- הזן היפה ביותר- H. 623 קיבל ציון 4.7, הזנים בציון 4 הם : H. Sweet , H. Crisp , H. Gold H.Delicious .
האנג'ו ממש לא יפה.

עפיצות- זנים ללא עפיצות - H. Bliss . מעט עפיצות - H. Crisp H. Sweet H.614 . זנים עפיצים - Moonglow , אנג'ו.

סיכום כללי

הזנים המצטיינים צריכים להיות טעימים ויפים, ויבול של לפחות 4 ט"ד' ופרי בגודל 70. מבין הזנים הנבחרים, אף זן לא הגיע ליבול המבוקש, אך לפי התפתחות העצים אני מעריך שהזנים יגיעו ליבול זה. הזן הפורה ביותר H. Sweet בוגר, יבול של 3.8 ט"ד', הוא גם הזן הטעים ביותר וגם המראה שלו יפה ועפיצות נמוכה, לכן נראה כזן מבטיח להמשך. הזן H. 614 יבול 2 ט"ד', טעים (לאחר קירור וחיי מדף). הזן H. 623 יבול נמוך 1.4 ט"ד', אבל טעים ויפה ויכול להיות זן מעניין. H. Crisp עם יבולים טובים, 2 ט"ד', אך שונה בטעם (לא חמאתי אלא פציח), גם הוא יכול להיות מעניין. הזן H. Gold יצא מקבוצת הזנים המבטיחים בגלל יבול נמוך וצבע וכיסוי בלתי מספקים. הבעיה העיקרית אשר אנחנו נמצאים בפניה בשלב זה היא הבאת הזנים ליבול יותר גבוה ויציב, ולהבטיח את הגעתם לטעם טוב.

אחסון – לא עסקנו עד היום באחסון. צריך ללמוד אחסון בזנים המצטיינים H. Sweet בוגר, H. 623, ובזן Moonglow- שיש לו בעיית עפיצות .

הזנים המצטיינים שראויים להמשיך לחלוקת מודל הם : H. Sweet בוגר, H. 623 , H. 614 , H. Crisp . הזן אנג'ו צריך לצאת מהבחינה.

הזן H.Gold צריך להמשיך להיבחן, ואם יבוליו לא יעלו - הוא לא ראוי להמשך. הזן Monglow צריך להישאר רק אם נתגבר על בעיית העפיצות.

חוות פיכמן תוצאות 2017

טבלה מס' 1- יבול, גודל פרי, צבע ואחוז כיסוי צבע, קושיות, אחוז כ.מ.מ, 2017

זן	שנת נטיעה	תאריך קטיף	ק"ג לעץ	קוטר ממוצע	צבע	% כיסוי	קושיות (ליברות)	% כ.מ.מ.	עפיצות
H. Gold	2014	3/8	2.3	70-75	אדום בהיר	40.0	13.8	16.2	מעט
H. Delicious	2014	3/8	7.0	70-75	אדום	20.0	13.4	9.7	
H. Blis	2014	3/8	17.8	55-60	אדום	35.0	14.8	13.5	אין
Moonglow	2012	3/8	13.7	75.0	אדום	40.0	10.4	11.8	
H. Crisp	2014	8/8	11.9	85.0	אדום בהיר	40.0	14.3	13.2	מעט
H. 614	2014	21/8	10.4	80-85	אדום	40.0	13.4	13.1	
Harrow sweet	2012	22/8	3.1	80-85	אדום	40.0	14.2	16.2	מעט

טבלה מס' 2- בחינות טעם, מראה, ניחוח והערות, 2017

זן	שנת נטיעה	תאריך קטיף	טעם (1-5)	מראה (1-5)	ניחוח (1-5)	הערות
H. Gold	2014	3/8	4.0	4.0	1.0	רקע ירקרק מנוקד. חספוס בעוקץ- חלודה. כשרך חמאתי עסיסי וטעים. לאחר חיי מדף וקירור הצהיב והתרכך.
H. Delicious	2014	3/8	3.0	4.0	1.0	אגסי, ירוק צהבהב מנוקד ומחוספס. עסיסי. לאחר שבוע חיי מדף התרכך והצהיב.
H. Bliss	2014	3/8	4	4	1	אגסי, מאורך, ירוק אדום מנוקד מעט מחוספס, לאחר חיי מדף הצהיב והתרכך.
Moonglow	2012	3/8	3.0	4.0	1.0	ירוק, מנוקד, מחוספס, מוצק, מעט קמחי ותפל.
H. Crisp	2014	8/8	4.0	5.0	1.0	חספוס סביב העוקץ, פרי יפה. חיי מדף טובים. פציח ועסיסי.
H. 614	2014	21/8	4.0	3.0	1.0	עגול, ענק, ירוק אדום. לאחר קירור וחיי מדף טעים מאוד, חמאתי.
Harrow sweet	2012	22/8	3.0	3.0	1.0	לאחר קירור וחיי מדף הצהיב והתרכך. טעים מאוד, מתוק ועסיסי.

חוות פיכמן – סיכום 2017

רוב הזנים בחוות פיכמן ניטעו ב- 2014, שנתיים לאחר הזנים בחוות מתתיהו. על כן העצים קטנים מאשר בחוות מתתיהו. **יבול- צפיפות הנטיעה** 303 עץ לד' - מאפשרת קבלת יבול גבוה לד'. היבול הגבוה ביותר בזן H. Bliss - יבול של 17.8 ק"ג לעץ=5.4 ט"ד', Monglow עם 13.7 ק"ג לעץ=4.5 ט"ד', H.crisp עם 11.9 ק"ג - 3.6 ט"ד' - אלו יבולים יפים מאד לעצים צעירים. יבולים נמוכים בזנים H.sweet ו- H.gold עם 2-3 ק"ג לעץ - כ-600-900 ק"ג לד'.

גודל פרי- כל הזנים עם פרי גדול, 70 מ"מ ומעלה. הזן החרוג H. Bliss עם פרי קטן 55-60 מ"מ.

צבע פרי- כל הזנים עם לחי אדומה ברמת כיסוי של 40%. הזן H.delecious עם 20% כיסוי צבע.

קושיות- הפרי נקטף בקושיות של 13.5-14.5 ליב' - קושיות מתאימה לאחסון בינוני, פרט לזן Monglow שנקטף רך בקושיות 10.4 ליב'.

אחוז כ.מ.מ- מבטא את מתיקות הפרי - יש שונות רבה באחוז הכ.מ.מ - זנים כמו H. gold ו H. sweet עם כ.מ.מ גבוה מאד 16.2%. הזנים H.bliss, H.crisp, H.614 רמה של 13.2%. הזנים H.delicious ו- Monglow רמה נמוכה של 9.7-11.8%.

עפיצות- רמת העפיצות בחוות פיכמן הייתה נמוכה מזו שבמתתיהו. הזן H.bliss ללא עפיצות, והזן H.crisp עם מעט עפיצות.

טעם- הזנים בחוות פיכמן היו פחות טעימים מזני מתתיהו. הזנים המצטיינים דרגה 4 הם: H.bliss, H.crisp, H.614, H. gold.

מראה- הזן המצטיין במראה H.crisp בציון 5, ואחריו בציון 4 הזנים: H.delicious ו- H. gold, Monglow.

סיכום כללי - הזן המצטיין השנה בחוות פיכמן הוא H.crisp: המראה המצטיין, הטעם הטוב, ויבול 12 ק"ג לעץ=3.6 ט"ד'. H. sweet ו- H.614 הצטיינו בטעם לאחר קירור.